

Advocates for the Future

t.a.v. de heer M. van Wissen en mevrouw H. Prins

Geachte heer Van Wissen en mevrouw Prins,

Hartelijk dank voor uw brief van 31 oktober 2024 en ons gesprek van 29 november 2024.

Havenbedrijf Rotterdam N.V. (hierna het "**Havenbedrijf**") deelt de zorgen van Advocates for the Future over de gevolgen van klimaatverandering. Het Havenbedrijf heeft zich als organisatie gecommitteerd aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs en is vastbesloten om nog voor 2050 met zijn klanten en partners een CO₂-neutrale haven te creëren. Het beheersen van de effecten van klimaatverandering vereist een wereldwijde, ingrijpende energie- en grondstoffentransitie. Tijdens ons gesprek heb ik aan u toegelicht dat het Havenbedrijf hieraan zijn bijdrage levert.

Aan het slot van ons gesprek vroeg u het Havenbedrijf (alsnog) schriftelijk te reageren op uw brief. Met deze reactie geef ik daaraan namens het Havenbedrijf gehoor.

Achtergrond

Dertien procent van alle energie die in Europa wordt verbruikt, gaat door het Rotterdamse havengebied. Sinds de jaren vijftig zijn hier raffinaderijen gevestigd die brandstoffen maken voor vliegtuigen, auto's en schepen en ook basisproducten voor de productie van kunststoffen. Bij gebruik van deze, nu nog veelal fossiele grond- en brandstoffen, komt veel CO₂ vrij. Ook bij het gebruik van de fossiele grond- en brandstoffen die worden in- en doorgevoerd komt CO₂ vrij.

Het beheersen van de effecten van klimaatverandering vraagt om een heel nieuw, wereldwijd systeem voor energie en grondstoffen waardoor de uitstoot van broeikasgassen kan worden teruggebracht. Gedurende deze transitie is fossiele energie nog nodig om de samenleving niet stil te laten vallen. Door import, productie en doorvoer van waterstof geproduceerd met energie uit zon en wind via de Rotterdamse haven, kunnen industrieclusters in Nederland, Duitsland en België op termijn hun CO₂-uitstoot sterk verminderen. Als fossiele brandstoffen worden vervangen door biobrandstoffen en synthetische brandstoffen neemt de afhankelijkheid van fossiele energie en fossiele grondstoffen op termijn af - en dus de uitstoot buiten de haven.

De energietransitiestrategie van het Havenbedrijf

Tegen deze achtergrond heeft het Havenbedrijf een energietransitiestrategie geformuleerd. Deze strategie richting een CO₂-neutrale en circulaire haven rust op vier pijlers:

- Pijler 1: het verhogen van de efficiency van de bestaande industrie, en het aanleggen van (extra) infrastructuur voor warmte, CO₂, elektriciteit en waterstof.
- Pijler 2: het vernieuwen van het energiesysteem door over te stappen van fossiele energiedragers op groene stroom en waterstof.
- Pijler 3: het vernieuwen van het grond- en brandstoffsysteem.
- Pijler 4: het verduurzamen van het transport.

Het Havenbedrijf werkt momenteel aan meer dan 80 projecten in de haven op basis van deze vier pijlers. We verwijzen naar onze website voor een actueel overzicht van deze projecten en een toelichting op ieder project.¹

Het zijn uiteindelijk de bedrijven in de haven die de benodigde investeringen in de ombouw van fabrieken en in nieuwe productiefaciliteiten, gericht op CO₂-reductie, kunnen doen om hun directe en indirecte uitstoot terug te dringen. Regelgeving is daarvoor belangrijk. Zo wordt de vraag naar alternatieve brandstoffen en grondstoffen grotendeels bepaald door marktwerking. Zonder aanvullende regelgeving is slechts een klein deel van de markt bereid een meerprijs te betalen voor alternatieve brandstoffen ten opzichte van reguliere brandstoffen. Zonder kaders van de (nationale, maar vooral ook Europese) overheid, zal de vraag naar alternatieve brandstoffen niet snel groeien en ontbreekt een belangrijke investeringsprikkel voor bedrijven. Een voorbeeld hiervan is vliegtuigbrandstof, waarvoor vanaf 2025 een bijmengverplichting van twee procent geldt. We zien dat investeringen in de productie van duurzame vliegtuigbrandstof in het havengebied door deze bijmengverplichting zijn toegenomen. Verplichtingen voor meer sectoren zal de vraag en daarmee de intenties tot, en investeringen van bedrijven naar biobrandstoffen doen toenemen. De Rotterdamse haven – waar zich nu al het grootste biobrandstofcluster van Europa bevindt – is daarvoor goed gepositioneerd.

Het Havenbedrijf bekijkt vanuit zijn rol steeds hoe het de transitie door bedrijven kan versnellen, onder andere door gezamenlijk te investeren in de aanleg van benodigde infrastructuur en de aanleg daarvan door andere partijen aan te jagen. Zo hebben we samen met partners aanzienlijk geïnvesteerd in infrastructuur in het havengebied. Ook hebben we met andere partijen infrastructuurprojecten geïnitieerd en uitgevoerd. Infrastructuur voor CO₂ en waterstof, stoom, stroom en restwarmte wordt nu aangelegd en zal na ingebruikname door bedrijven leiden tot CO₂-reductie van hun processen en producten.

¹ Zie daarover nader <https://www.portofrotterdam.com/nl/haven-van-de-toekomst/energietransitie>.

In onze contractafspraken met bedrijven actief in de haven, stimuleren we hen om sneller stappen te zetten in de verduurzaming van hun activiteiten op land en op zee. We doen dat door in ons prijsbeleid voor de havengelden kortingen te hanteren voor duurzame(re) schepen. Bij nieuwe klantcontracten en bij herzieningsmomenten in bestaande klantcontracten maken we concrete afspraken over CO₂-reducties in lijn met de Nederlandse klimaatdoelen. Daarnaast werken we met een korting voor landklanten die investeren in verduurzaming. Met al deze inspanningen wil het Havenbedrijf de verduurzaming en uitstoot van het Rotterdamse havengebied in lijn te brengen met de Nederlandse klimaatdoelen.

Verder werkt het Havenbedrijf samen met verschillende partners aan de ontwikkeling van nieuwe, circulaire waardeketens. Hierdoor raken grondstoffen niet 'op', neemt de schade aan natuur en milieu af, en komt er geen extra CO₂ in de lucht door de verbranding van afval.

Opbouw van nieuwe bedrijvigheid en ombouw van het bestaande

Met deze strategie stimuleert het Havenbedrijf de opbouw van nieuwe bedrijvigheid en ombouw van bestaande fossiele bedrijvigheid. Door nieuwe, duurzame bedrijvigheid in de industrie, logistiek en energiesector neemt de afhankelijkheid van fossiele stromen op termijn af. Dit proces is momenteel in ontwikkeling en zal ook niet van de ene op de andere dag zijn afgerond. Bij zijn beslissingen heeft het Havenbedrijf bovendien rekening te houden met verschillende (maatschappelijke) belangen zoals de leveringszekerheid en betaalbaarheid van energie en de strategische autonomie van Europa.

Het Havenbedrijf signaleert daarnaast nog dat het investeringsklimaat momenteel sterk onder druk staat. Gevestigde en nieuwe bedrijven ervaren daarvan beperkingen in de op- en ombouw van het energiesysteem. Zo vormen de onzekerheden rondom stikstofruimte, netcongestie, hoge energieprijzen, beperkte tijdige beschikbaarheid van ruimte en infrastructuur voor de energie- en grondstoffentransitie obstakels voor de realisatie van de opbouw van nieuwe infrastructuur en vraag naar duurzame brand- en grondstoffen en daarmee het bereiken van klimaatdoelstellingen. Het Havenbedrijf wendt haar invloed aan om deze obstakels uit de weg te ruimen en daarvoor passende oplossingen te zoeken in en door gesprek met de betrokken overheden.

Een verdergaand "*afbouwplan*" is wat het Havenbedrijf betreft op dit moment dan ook niet aan de orde. Relevant in dit kader is verder nog dat het Havenbedrijf met name in het fossiele segment al decennia geleden langlopende contracten heeft gesloten met de in het havengebied gevestigde bedrijven. In die contracten zijn geen afspraken ingebouwd waarmee de door u bepleitte afbouw van de (indirecte uitstoot van de) in ons havencomplex geproduceerde en doorgevoerde fossiele brand- en grondstoffen kan worden afgedwongen.

Met uw stelling dat "*als Rotterdam beweegt, de wereld meebeweegt*" overschat u bovendien de rol en positie van het Havenbedrijf. Er is nog steeds vraag naar en aanbod van fossiele energie. Het Havenbedrijf is niet in een positie waarin zij structureel kan ingrijpen in dit marktmodel van vraag en aanbod. Bovendien blijft fossiele energie tijdens (en mogelijk zelfs na) de energietransitie nodig om

de samenleving draaiend te houden. Het is aan de Europese en Rijksoverheid om beleid te maken dat van invloed is op de markt voor fossiele energie, ook om verplaatsingseffecten te voorkomen.

Het Havenbedrijf werkt voor eigen activiteiten met gevalideerde klimaatdoelen

In aanvulling hierop wijs ik u graag op het volgende. Het Havenbedrijf heeft in zijn zogenoemde Klimaatdoelen 2030 ambities en doelstellingen geformuleerd voor het reduceren van de CO₂-emissies die vrijkomen bij de activiteiten van het Havenbedrijf zelf.² Het onafhankelijke instituut SBTi (Science Based Targets initiative) heeft de Klimaatdoelen van het Havenbedrijf voor 2030 gevalideerd.

Met deze eigen Klimaatdoelen 2030 heeft het Havenbedrijf ambitieuze doelstellingen geformuleerd. Zo mikt het Havenbedrijf op een reductie van zijn scope 1 en scope 2 CO₂-emissies³ van ongeveer 90% per eind 2030 ten opzichte van het jaar 2019. Ook heeft het Havenbedrijf doelstellingen geformuleerd voor zijn overige indirecte CO₂-emissies (scope 3), bijvoorbeeld in verband met vliegreizen, woon-werkverkeer, opdrachten voor grond-, weg- en waterbouw, commercieel vastgoed en scheepvaart.

Afronding

Kortom, het Havenbedrijf en Advocates for the Future zijn het eens over het feit dat de gevolgen van klimaatverandering zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Wij verschillen echter van mening over de wijze waarop dit vanuit maatschappelijk oogpunt kan en moet worden bereikt. Het Havenbedrijf ziet het maatschappelijk belang van een opbouw- en ombouwscenario, en zet zich daarvoor op de hiervoor aangegeven manier sterk in.

Dit neemt niet weg dat het Havenbedrijf de kritiek van Advocates for the Future serieus neemt. Het Havenbedrijf evalueert zijn rol en strategie op doorlopende basis. Het Havenbedrijf past zijn strategie uiteraard aan als ontwikkelingen in wet- en regelgeving, de maatschappij en de wetenschap daartoe aanleiding geven.

Met vriendelijke groet,

Boudewijn Siemons, CEO
Havenbedrijf Rotterdam N.V.

² Zie <https://www.portofrotterdam.com/nl/over-het-havenbedrijf/havenbedrijf-de-samenleving/terugdringen-co2-uitstoot-havenbedrijf>.

³ Voor de definitie van scope 1 en scope 2 emissies sluit het Havenbedrijf aan bij de in de door het Greenhouse Gas Protocol opgestelde rapportagestandaarden gebruikte terminologie.